Եւ մեր կենդանութեան ժամանակ մեր հակառակորդները, ինչպէս շատ անգամ արդէն մեզ առիթ տուած են, դեռ շատ անգամ մեզ առիթ կը տան ժպտալ նրանց զբուաձների մէջ կարդալով այնպիսի ճշմարտութիւնների յայտնելը, որոնց մի քանի ամիս առաջ նրանք երդուեալ թշնամիներ էին հանդիսանում։

Դեռ մեր գործունէութեան ասպարիզում շատ բան առիթ կունենանք ասելու աւելի յարմար ժամանակին։

Գ. Ա.

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆ

Թիֆլիսի արուեստաւորների վարչութիւնը Рем. Уст. прод. 1863 թ. о Проб. Палатахъ, 140 յօդուածի հիման վրա յայտնում է բոլոր վարպետներին, ոսկերչներին, արծաթագործներին, դազազներին, ժամագործներին և վաճառականներին, որոնք պարապում են Թիֆլիսում արծաթեայ և ոսկեայ արդիւնագործութեամբ, հրաւիրելով նրանց շտապել վեր առնել թղթատոմս վկայականներ արծաթեայ և ոսկեայ արդիւնքների պատրաստութեան և վաճառման համար մինչև յունվարի 1-ը 1882 թիւ։ Վարպետները և վաճառականները, որոնք չեն վեր առնի մինչև յունվար ամիս յիշեալ վկայականները, կենթարկվին կըլինակի վճարման տուգանքին։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ստացանք «Ֆուրնալ դ'Օրիան» լրագրի բաժանորդագին 8 ռուբլ պ. Նապիանցից։ Նախկին 896 ռուբլ 15 կոպէկ գումարի հետ կանի 904 ռուբլ 15 կոպէկ։

Ոչ մի տարի «Մշակի» ստորագրութիւնը այդքան վաղ չէր սկսել և այդքան աջող չէր գնում, որքան այս տարի։

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՖՐԱՆՍԻԱ

Գամբետտայի բացատրութիւնները Ֆունիսի գործերի վերաբերութեամբ հաւանութեամբ ընդունվեցան գրեթէ բոլոր լրագիրներից։ Մինիստրութիւնը ամրացրեց իր հեղինակութիւնը շափաւոր հանգստութիւնների մտ։ Մինչև անգամ գերմանական մամուլը հաւանեց Գամբետտայի «ոպիլօմատիական» ձևը և գովեց Ֆրանսիական առաջին մինիստրի «պետական խելքը։» Կառավարութեան յաղթութիւնը պատգամաւորների ժողովի մէջ շատ նշանաւոր է։ 400 ձայներից գոյացած մեծամասնութիւնը մի յուսալի պաշտպանութիւն է, որ Գամբետտայի կառավարութեանը երկար կեանք է խոստանում։ Վերջին վիճաբանութիւնների հետևանքները պատգամաւորների ժողովի մէջ նորից ցոյց տուին թէ ինչպիսի հեշտութեամբ և հաստատամտութեամբ Գամբետտա կարողանում է կառավարել պարլամենտը։ Ֆրանսիական սենատի մէջ լինելու է աւելի հետաքրքիր ճարտասանական մրցութիւն։ Դուքս դը-Բրոլի և Ժիւլ-Սիմոն մտադիր են կառավարութեանը հարց առաջարկել արտաքին քաղաքականութեան վերաբերութեամբ։ Դուքս դը-Բրոլի կամենում է ապացուցել, որ Ֆունիսի անցքերը վատացրին Ֆրանսիայի յարաբերութիւնները միւս պետութիւնների հետ և որ նոր մինիստրութեան քաղաքական նախագիծը այդ առարկայի վերաբերութեամբ չի ուղղի նախկին կառավարութեան սխալները։ Գամբետտա օգուտ կը քաղէ այդ դէպքից և կը մեկնէ իր արտաքին քաղաքականութեան ուղղութիւնը ընդհանրապէս և մասամբ իր խաղաղասիրական նպատակները։

Պատգամաւորների ժողովի մէջ Ֆունիսի հարցը քննվելուց յետոյ միւս օրը Գամբետտա տպարացաւ և ոչ ոքի չէր ընդունում։ Այդ հիւանդութիւնը հասանալի է պարլամենտական դժուար կուսից յետոյ Ֆունիսի հարցի վերաբերութեամբ, որ մեծ նշանակութիւն ունէր մինիստրութեան համար։ Կառավարութեան կողմից միայն Գամբետտա էր մասնակցում վիճաբանութիւններին։ Մնացած մինիստրները բոլոր ժամանակ լուռ էին և Գամբետտայի քարտուղարների դեր էին կատարում։ Առաջին մինիստրի անձնական հեղինակութիւնը հեռացրեց մեծամասնում է։ Երկու նոր մինիստրներին նշանակելու հրամանը մի քանի անբաւականութիւնների առիթ տուեց։ Պարլամենտական մասնաժողովը չէր կամենում հաստատել կառավարութեան պահանջած կրեդիտը, անկասօն համարելով երկու նոր մինիստրութիւնների հիմնելը առանց պատգամաւորների ժողովի համաձայնութեան։ Առևտրական մինիստրը մինչև այդ ժամանակ բնակարան չունէր իր և իր մինիստրութեան վարչութեան համար։ Գեղարուեստների մինիստրը, որի իշխանութեան տակ են պետական բոլոր շինութիւնները, իզուր էր աշխատում իր ընկերոջ համար բնակարան գտնել։ Մի և նոյն ժամանակ ինքը գեղարուեստների մինիստրն էլ բնակարան չունէր։ Երկուսի դրութիւնն էլ ծիծաղելի էր։ Վերջապէս պարլամենտական մասնաժողովը համաձայնվեց հաստատել պահանջած ծախսերը այն պայմանով, որ կառավարութիւնը ապագայում առանց պատգամաւորների ժողովի համաձայնութեան այդպիսի կարգադրութիւններ չանէ, որոնց համար նոր ծախսեր են հարկաւոր։

Գեներալ Շանզի, որ ուղարկվել է Ս. Պետերբուրգ իր արձակման թղթերը ռուսաց կայսրին յանձնելու համար, ճանապարհ ընկնելուց առաջ խորհրդակցութիւն ունեցաւ հանրապետութեան նախագահ Գրեվիի հետ։ Շանզի Ֆրանսիական 6-դ զօրաբաժնի գլխաւոր հրամանատար կը նշանակվի։ Պատերազմական այժմեան մինիստրը հրաժարվեց յանձնել իր նախորդ գեներալ Ֆարրին մի զօրաբաժնի հրամանատարութիւնը։ „Nouvelle Revue“ ամսագրի մէջ արտատպած է երևելի Լեսեպսի յօդուածը, որով նա հերքում է այն միտքը, իբր թէ արաբների շարժումը ներշնչված է կրօնական ֆանատիկոսութենից, որ յատուկ է միայն թիւրքերին։ Յօդուածի հեղինակը առաջ է բերում Ղօրանից գլուխներ, որոնք վկայում են Մահմեդի բարեկամութիւնը քրիստոնեաների հետ։ Լեսեպս առաջ է բերում հետևեալ փաստը, որ, երբ Ֆրանսիան ձեռք բերեց Ալժիրիան, նա հարկաւոր համարեց Ֆունիսի բէյին իր դաշնակից դարձնել։ 1830 թուականին Ալժիրիան և Օրանը նուաճելուց յետոյ, երբ Ֆրանսիական կառավարութիւնը վճռեց դրաւել այդ երկիրները, Ֆրանսիական հիւպատոս Լեսեպս, Ֆերդինանդ Լեսեպսի հայրը, մի համաձայնութիւն կայացրեց Ֆունիսի բէյի հետ, որի համեմատ բէյի եղբայրը և ժառանգը պէտք է տիրէր կօնստանտինային և Ֆրանսիային հարկ վճարէր։ Այդպիսով կօնստանտինան Ֆունիսի մի մասը պէտք է համարվեր, բայց Ֆրանսիական կառավարութիւնը չը վաւերացրեց այդ համաձայնութիւնը։ Լեսեպս այն ժամանակ ծառայում էր իր հօր գրասենեակի մէջ, այնպէս որ նա 50 տարի շարունակ ծանօթ է Հիւսիսային Աֆրիկայի գործերի հետ։

Պատգամաւոր Անատոլ դը-Լեռֆօրժ յայտնեց ժողովրդական լուսաւորութեան մինիստր Պոլ Բերին, որ նա մտադիր է հարց առաջարկել մինիստրի եկեղեցական քաղաքականութեան վերաբերութեամբ, բայց Պոլ Բեր խնդրեց յետաձգել այդ հարցը մինչև յունվար, որովհետև մինչև այդ ժամանակ պատրաստ կը լինի մտադրված օրինագիծը եկեղեցու յարաբերութիւնների մասին դէպի պետութիւնը։

Արտաքին գործերի մինիստրութեան մէջ դեսպաններին տուած ճաշի ժամանակ Գամբետտա ծանօթացրեց պապական նունցիայ Զացկուն մինիստր Պոլ Բերի հետ։ Այդ ծանօթութեանը ամենքը հետաքրքրութեամբ վերաբերվեցան։ Մանսիոր Զացկի ճաշի ժամանակ նստած էր այն տեղը, ուր սովորաբար նստում է տան տիկինը։ Նրա մտ նստած էին իշխան Հօհենլօհէ և կոմ Բէյստ, իսկ Գամբետտայի մտ ուսաց դեսպան իշխան Օլլով և անգլիական դեսպան լորդ Լայօնս։ Լրագիրները հաղորդում են, որ դեսպանները շատ գոհ մնացին Գամբետտայի սիրալիր ընդունելութենից և նրա երևելի խոհարար Տրամպետտի արհեստից։

ՆԱՄԱԿ ԹԻՒՐՔԻԱՑԻՑ

Կ. Պոլիս, 25 Նոյեմբերի 81

Ազգ. ժողովը վաղը պիտի գումարի. ժողովուրդը չիմացած է, չը գիտեր թէ ինչ պիտի ընէ։ Դիւանները շաբաթ առաւ գումարման մասին ընդարձակ տեղեկութիւններ չը տարածվեցան։— Ազգ. խմբագրութիւնը ապուշի զեր կը կատարէ. գիտէ որ պատրիարքը Դրան persona grata չէ, ինքն ալ խոհեմութիւն ընելու համար կը լռէ։ Եթէ այսպիսի պարագայի մը մէջ մասուլը կը լռէ, երբ պիտի խօսի։— Ազգ ժողովոյ մէջ դեր կատարողները լռիկ կը զբաղեն և հաւանական է որ վաղուան նստին ներկայ չը գտնուին։— Շատ խատութիւն կայ որ ժողովրդական յուզում տեղի չունենայ. ժողովը թէպէտ դռնբաց պիտի ըլլայ, բայց—150—հոգւոյ մենակ տոմսակ տրուած է մտաւոր համար։—Բարդուղիմէոս եպիսկոպոսի անունը կը փոփոքուսի, բայց առանց համարձակելու յայտնի ըսելու։ Բարդուղիմէոս եպիսկոպոսը կարմրասակ ձեռնասուն վարդապետ մը ունի, Սուփան վարդապետ, որ ամիս ու կէս հոս թափառեցաւ, պէտք եղած տեղերը գնաց, լրագրոյ խմբագրութիւնները այցելեց, փարձիչ շարոցներ ի ձեռին։

որի լայնութիւնը (діаметръ) լինում է 16 դիւյմ, 6 սաժէն խորութիւնում, չը գիտեմ ինչպէս, ծրվում է, որ սովորական է բոլոր նոր քանդվող հորերի համար։ Այդ ժամանակ հանքահորի կառավարիչ գործակատարը փոխանակ այդ դէպքի համար նշանակված գործիքի, մի պատանի թուրք մշակի ձեռը տալով թոկի ծայրը, հրամայում է նրան իջնել խողովակի ներսը և ուղղել վերջինը։ Պատանի մշակը համաձայնվում է և թոկի ծայրից բռնած իջնում է խողովակի միջով անդունդը. բայց այդ ժամանակը հորի մէջ գոյացած գազը խեղդում է մշակին և նա չնչասպառ թուլանալով, բաց է թողնում թոկի ծայրը ու գլորվում խողովակի ներսը։ Դրսում լինողները տեսնելով որ թոկը թեթևեց, սկսում են կանչել դէպի ներս մտնող մշակին, բայց սա ոչինչ չէ պատասխանում և իսկոյն հասկանում են, որ նա ուշաթափ է եղել։ Հարկիկ գործակատարը մնում է չու